

تحلیل اظهارات خاتمی در مراسم تحلیف ریاست جمهوری در مجلس
با رادیو بین‌المللی فرانسه، 14 اوت 2001

رادیو - در آغاز دومین دور ریاست جمهوری محمد خاتمی، رئیس جمهوری ایران امروز در مجلس شورای اسلامی سوگند یاد کرد. آنچه خاتمی در این جلسه ایراد کرد، در نهایت چیز خاصی نبود. فقط کماکان بر مردمسالاری دینی پافشاری کرد که آن هم مفهومی است بسیار گنگ. تصور می‌رفت که خاتمی در گفت‌وگو با خبرنگاران، به مسائلی از جمله مراسم سوگند یاد کردن، یا تشکیل کابینه آینده اشاره‌ای داشته باشد که چنین نشد. اسامی اعضای کابینه هم همچنان در پرده ابهام است. آقای تهرانی تحلیلی شما از این وضع چیست؟

تهرانی - آنچه مشخص است رفتار و گفتار محمد خاتمی و برخی از اصلاح‌طلبان دولتی است که متأسفانه مبین عقب نشینی مفتضحانه ایشان در برابر نیروهای استبداد مذهبی است. حتا مصباح یزدی هم گفته است که اختیارات ولی فقیه در قانون اساسی کافی نیست و باید اضافه شود! سیدعلی خامنه‌ای هم در این مراسم گفت: ما شما را به ریاست جمهوری منصوب می‌کنیم. این بیان ولی فقیه با گفته‌های قبلی‌اش تفاوت دارد. در واقع ایشان با این بیان بر رای ملت خط بطلان کشید. حتا خود خمینی هم گفته بود که میزان رای ملت است: اما خامنه‌ای در این مراسم این میزان را هم بر هم زد.

وقتی در دستگاه قضایی، میزان این باشد که هر حکمی که بخواهند علیه آزادی‌ها صادر می‌کنند، تکلیف روشن است. ولی فقیه هم هر حکمی که دلش بخواهد - حتا برخلاف نظر و رای نمایندگان مجلس - صادر می‌کند. این وضعیت نشان می‌دهد که دیگر مسئولیت مجلس و خانه ملت را پایان یافته تلقی می‌کنند. به بیان دیگر می‌توان گفت که دوران محمد علی شاه قاجار تجدید شده است. با این‌که توپخانه سیدعلی خامنه‌ای در این مرحله صدایی ندارد، ولی همان روشی در پیش گرفته است که محمد علی شاه در پیش گرفته بود. اصلا چگونه می‌توان پذیرفت کسی که در انتخابات مجلس ششم رای نیاورده و رفوزه شده است، حالا حکم ریاست جمهوری را به دست رئیس جمهوری بدهد؟! این کار در واقع نوعی خفت دادن مردم و رای دهندگان ایرانی است. سکوت و تمکین محمد خاتمی، در برابر مافیای قدرت، اولاً که غرور ملت ما را می‌شکند، ثانیاً فکر نمی‌کنم که عاقبت خوشی برای ایشان داشته باشد! عاقبت خوشی برای نظامی که با این‌کار رای ملت را به تمسخر می‌گیرد.

رادیو - در کنار سخنان محمد خاتمی، اظهارات محمود هاشمی شاهرودی رئیس قوه قضائیه نیز جلب توجه می‌کند؛ که لحنی نسبتاً تند و آمرانه دارد. به عنوان مثال شاهرودی در جایی گفته است: هرگونه ضعف و سستی و قصور در پاسداری از قدرت، در دنیا و آخرت مجازات دارد.

تهرانی - آنچه شاهرودی گفته است، مدت‌هاست که در دستور کار دستگاه قضایی وجود دارد. این که شاهرودی، رئیس جمهور را هم با همین سخنان و کلمات مخاطب قرار می‌دهد، نشان دهنده این است که محمد خاتمی سخت در بن بست گیر کرده است. در واقع وضعیت خاتمی به گونه‌ای است که دستگاه قضایی با همراهی شورای تشخیص مصلحت نظام و دستگاه ولایت فقیه، می‌تواند حکم عدم صلاحیت ایشان را صادر کند.

رادیو - هاشمی شاهرودی از نهادینه نشدن تعالیم اسلام حرف می‌زند، در حالی که محمد خاتمی بر نهادینه نشدن مردمسالاری دینی پافشاری می‌کند. اگر طی 22 سال گذشته تعالیم اسلام نهادینه نشده است، چگونه در آینده با موج سوم مهاجرت، این تعالیم می‌تواند نهادینه شود؟

تهرانی - اساساً «دموکراسی دینی» یک تناقض در مفهوم است. شاهرودی و دستگاه قضایی هم می‌خواهند اعمال خشونت و نقض حقوق بشر را نهادینه کنند؛ این کار را هم با نقض حقوق انسان، از طریق شلاق زدن در معابر عمومی و یا تانید قاتلینی که زنان را به جرم روسپی‌گری می‌کشند، انجام داده‌اند. به نمایندگان مجلس هم اجازه اظهار نظر نمی‌دهند و... به همین دلیل صحبت از دموکراسی با این حکومتگران، پنداری واهی است. خاتمی باید توضیح بدهد که منظورش از دموکراسی دینی چیست؟! چگونه می‌شود در کنار مصباح یزدی و اساساً این نوع قرانت از اسلام، دموکراسی را برقرار کرد؟!

رادیو - به این ترتیب بهار کوتاه آزادی‌ها که قرار بود شاهدش باشیم، دستخوش توفان‌های سخت شده است!

تهرانی - به باور من باید تلاطم‌های اقتصادی بیشتری را هم انتظار داشت؛ اما این که بهار آزادی در ایران به پایان رسیده، درست نیست. تفاوت بسیاری است بین امروز و دیروز. به عنوان مثال خمینی می‌توانست با یک حکم، دولت موقت را ساقط کند، اما این روزها چنین قدرتی وجود ندارد. هیچ قدرتی نمی‌تواند مردم را از عرصه مبارزه و صحنه سیاست خارج کند.